

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

891 - 99

P - 68

Վ. ԲԻԶԻԻԲԵԱՆ
(Արշարամյաց)

6 NOV 2011

891.99

Բ-68

Handwritten signatures and notes

Ա Ղ Ա Ն Դ Չ Է Բ

1912
Handwritten notes

(ԳՐԶԻ ԶԲՕՍԱՆԲ)

6

ՎԱՌՆԱ

ՏՊԱԳՐ. Վ.ԶԱՅՄՆՈՍԹԻ
1902

30 JUL 2013

60633

Ահա եկաւ Նոր Տարին,
Այսօր մէկն է յունկարին.
Հարմս սղուն ուրախ օր,
Իսկ աղիւսին սխոր օր:

Հարմս սղաք միշտ մտեն
Սնուշապորն ու գերեւն.
Ընկոյզ, կաղին, նուշ, չամիչ,
Սնուշ յեւնն ու նարինջ:

Սրտաւ, պիւսակ, շագանակ,
Կեղունն մտեն շարունակ.
Նոռ, սերկերիչ, բուրգ, խնձոր,
Ռնին առաւ միւրգ բոլոր:

Իր մեծերն սյարգերն
Առնեն աղոր պեպեխներ.
Պաշկեր, շաքար, մսեղիք,
Ամեն սեռակ իւտղաշիկ:

1205
39

Շաս որախ եւ Կաղանդին
Քայց յիշէ թէ կայ անդին
Աղբաս տղեկ մը ճօթի,
Չունի պատան մ'իսկ հացի:

ԴԵՐԱՍԱՆԸ

Այսօր տեր եմ միլիօնի,
Վաղը հազնիս ծիրանի.
Օր մ'աչ հազնիս ցնցոսի՝
Կրեմ սարագ ծառայի:

Պարս մ'ունիս, արփայ եմ,
Չորֆեր ունիս զիւնուր եմ.
Տնակ մ'ունիս աղբաս եմ,
Այն աչ չունիս փողոցն եմ:

Այսօր ծեր եմ աչերուր,
Վաղը կըրթաւ փառաւոր
Երիտասարդ մը աղուր,
Կանայք սիրեն զիս բոլոր:

Կըրթաւ ճարպիկ աւազակ,
Կսրեւ շարդեւ հաւաւոճակ.
Կը փախաչիս ծուկուծակ՝
Ընկերներով շարունակ:

Իսկ երբեմն պարզ մարդ եմ,
Սուսիկ, յուրջ ու խոհեմ.
Առաքիւնի հարուստ եմ,
Աղբասները խնամեմ:

Բուն կեանքս թէ իմանաս,
Անուշտ պիտի գարեանաս.
Նօթի է միշտ իմ փորքը
Չկայ մեկ կոտ գրպանքս:

Ընթացի թղթաւիներ

Գիշերն ի բուն
Միշտ կամ արթուն,
Ձի տար ինձ լուն
Հանգրստութիւն:

Ետքը կուգայ
Մէտըն ագահ,
Ճակախ վրայ
Խայթուած մը տայ:

Շահի, մի՛ հարուած
Ալ ան գընաց,
Հիմա մընաց
Մլուկն հոտած:

Լոյսը առնեմ,
Մէկիկ մէկիկ
Երբ ժողուրտեմ՝
Խերն անիծեմ:

Առաւօտուն
Ելն արեւուն

Ատնք խոյ տան,
Տանի իմ քուն:

Հաղիւ կէս ժամ
Կը քընանամ,
Իէմքիս վըրան
Ճանճեր ման գան:

Ճանճին յարմար
Գտնել մէկ ճար՝
Ինծի համար
Ձեզաւ հընար:

Թէ որ գիտէք՝
Խնդրեմ, ըսէք,
Բայց չըլլայ թէ
Ինձ խաղ մ'ընէք:

ՈՒՄՈՒՐՖԱԳ (*)

Հեռու քաղաքէս
Հեռու ծնողքէս
Կեցայ միայնակ,
Գիւղն Ումուրֆազ:

Գիւղիս մարդիկներ
Ամբողջ են թիւրքեր,
Գլուխնին սառնոց,
Ոտքերնին չառնոց:

Հագնին էնքառի,
Կը կապեն գօտի.
Խօսին թուրքերէն,
Տարբեր մերինէն:

Տեղերնին պառկած՝
Մացառէ շինուած.
Յարդէ է վըրան,
Չունի պատուհան:

(*) Պուլկարիոյ թրքաբնակ գիւղերէն մին որ ամեն կերպով նմոյշ մըն է քնացեալ րաբողջ թրքաբնակ գիւղերուն:

Հիւղերն համայն,
Են զերթ զերեզման.
Հողէ է պետին,
Նոյնպէս պատերնին:

Կիներն ամեն՝
Մեւ ջարշամ կառնեն
Գլխէն վար քաշած՝
Մարմինն է պատած:

Չունին ոտքերնին:
Գուլպա որ հագնին.
Կարմիր քեմէքին
Պահեն ձմեռին:

Թէրիկ մարդ տեսնեն՝
Դէմքերնին ծածկեն,
Ետեւնին դառնան
Կուտան պատասխան:

Հարկ չէ նկարել
Տղոց կեանք պատմել,
Բոկ է ոտքերնին,
Նոյնպէս մարմիննին

ԱՌ ՆԵՒ

Օր մը երբոր քեզի տեսայ
 Մուսալլայի ճամբուն վրայ,
 Յորեկ ատեն դու միսմինակ
 Ուր կերթայիր ըսէ՛, շիտակ,
 Թեւիդ տակ կար մի ծրարիկ,
 Գիտեմ անշուշտ գացիր բաղնիք՝
 Վերադարձիդ ժամը կար վեց,
 Զգացումս զիս չի խաբեց:
 Որովհետեւ մազերըդ թաց՝
 Ուսերդ ի վար էիր ձգած.
 Մեկամաղճոտ ալտերդ սիրուն
 Առած էր նուրբ արմուլիւն:

Լուսնի նման դեմքդ փայլեր,
 Սեուկ աչերդ զիս կը վառէր,
 Գու բարեճև հասակդողտրիկ՝
 Այրեց մրկեց զիս Գոհարիկ:

Ո՛հ, ի՛նչ ըսի, անունդ տուի,
 Սխալեցայ, ներէ՛ ինձի.
 Գեղեցկութեան ս'լ օրինակ՝
 Թափեցիր մէջ սրտիս կրակ:

Քեզ տեսնելէս քանի մ'օր վերջ
 Վառուած էի սիրով մ'անչէջ.
 Այ համբերել չէի կարող
 Մարել բոցեր սիրտս վառող:

Մտադրեցի սէրս յայտնել,
 Միջնորդ կին մը քեզի շրկել,
 Զուրք խնդրել փափաքեցայ,
 Բայց յաջողել ո՛հ չի կրցայ:

Կինը դարձին եկաւ ինձի,
 Ըսաւ «օրդտի չեն տար քեզի»,
 «Զէ քի աղջիկ՝ հաթտա կնիկ,
 «Աղէկ դու իս ըրէ մտիկ:

«Ատոնց տունը ելայ գացի,
 «Երբ մէթ ընել պաշլայեցի,

«Ամենը մէկ ելան ըսին,
«Ազլիկ չենք տար ատ կինովին»:

«Սա ալ ըսի էյօր կարգենք,
«Ամեն պանէն վազ կը պերենք»:
«Համողելու շատ ճահտ ըրի,
«Փայտա չեղաւ ինչ որ ըսի»:

«Իշտէ աստար, ալ տուն կիտ յ,
«Ատ աղջիկը էյօր կուզես,
«Պէտք է վազ կաս ատ իչկիէն,
«Հէմ չես ելլար շատ բարայէն»:

Եյս խօսքերը միջնորդ կնկան,
Սիրտս ծակեցին նետի նման:
Թէ ես ի՞նչու ըլլամ գերին,
Եյդ գարշելի ըմպելիքին,
Քեզ կը զոհեմ ալ այս օրէն,
Օղին, գինին, բոլոր մէզէն:
Թէ չի խմեմ ոչ մի գաւաթ,
Կըրնամ տիրել քու սիրոյդ աշխարհի:

Գոհարիկին պատասխանը

ԱՌ ՊԱՐՈՆ ՉՈՐՄՆՈՑ

Դուն զիս ո՞վ գիտցար որ «քեզի կը սիրեմ առնեմ պիտոր» ըսելով խլավուզ կնիկ մը վրաս շրկեր ես: Ես քեզ Ստանպօլէն/ կը ճանչնայի, միտքդ կուգ՞այ ան ատենն ալ մէկ երկու հեզ ըրախիէն վազ եկայ, արթըխ խելքս գլուխս պիտի ժողուեմ կարգուիմ պիտի ըսիր ամա՛ իճրա չըրիր. չի՛նքիւ խույլու խույունտան վազ կէջմէզ:

Տահա խելքդ գլուխդ չեկա՛ւ.

Վառնա եկար, քիչ մը սերպէսթու-թիւն տեսար տէյի գէմդ ելլող աղջիկան հետ էյլէնմի՛չ պիտի ըլլաս: Գիտցիր որ ես ան քու գիտցածներէդ չեմ. անանկ հիմակուան սինէք—գայտը թռաչիդ, վըզ—կէշտի շապիկիդ, փառք քեզ Աստուած եախայիդ, խահվէի խութիի խտար օրթան եըրթմածը շարխայիդ ու չորս փարանոց սառը

պախըրէ կէօղլիւկիդ նայելով շեմ
խաբուիր: Սթամպօլն իքէն՝ պաֆօռ
տիւմանի բիւսկիւլով պուրուն գանը
ֆէս մը կը դնէիր ամա՛ 12 տեղէն
եամալը բօթինով մը կը պտըտէիր, դուն
ան չե՞ս . . . հիմա ատոնք մօռցար, հոս
եկար՝ խըյաֆէթդ ալ փոխեցիր, կարճ
չաքէթ մը հագած, բիբա մը խածած
օճախի աւելի պէս պըյըխըդ վեր
սանտրած, թուշիդ վրայ ալ չորս թէլէ
քէշի—սախալի մը ձգած, մազերդ ալ
անտար էրկնցուցեր ես որ՝ համալին
սէմէրին պէս էքէդ կը ծեծէ կոր, ֆա-
խաթ ի՛նչ ալ ընես պօշ բան է, կէնէ
երէկուան չորանոցի ես: Սա ալ չի մոռ-
նամ՝ ըսելու որ չէմշիյէի կօթէ պաստօ-
նիդ վրայի թէլին երկան ծակը սիկարա-
յիդ թուզթսլը եամալամիշ ըրէ որ ան
աս վրադ չի խնդան: Ճէպըդ փարա
չունիս նէ՛ աղջիկներուն իդռամ ընելու
մ'ելլար ու անոնք կաղինօճիին ըռէհին
ձգած թիւթիւն պիտի առնեմ՝ ըսելով
մօրդ վրայ մի վաղեր ֆրանք մը
բըցունելու համար.

Իշթէ գրկած խազուղիդ աս ամէնը

ըսի, չիւնքիւ ելեր անտար քեզ մէթ
կըններ կոր քի՛ արթըխ կայ ալ նէ
տուն ես, չիկայ ալ նէ. տահա սօխախը
մնացած փաթցածներէն չեմ. էյէր
մինչև հիմա դէմս ելող քեզիպէսնե-
րուն էմնիյէթ ընէի նէ՛ մինչև հիմա
տասն անգամ կարգուած էի:

Գոհարիկ

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ ԹԻՒ 1

Հիւր մը ունիմ աներես,
կայցելէ ուզես շուզես,
Ձերթար ալ երբ վանտես,
Քեզ ալ կուգայ զուն գիտես:

ԿԱՂԱՆԴԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Այր եւ կիւն

Կիւնը

Ռօքոս ադա իս նայէ,
Եկող շաբթու ԿԱՂԱՆԴԻ է,
Պէտք եղածը ըսեմ տէ,
Մէկիկ մէկիկ տուն գրէ:

Այրը

Ճանը՛մ տահա շատ օր կայ,
Աճէլէի բան չի կայ,
Չօճուգ օլմա բա Մարթա,
Ճէպտէ եօգ տըր պիր բարա:

Կիւնը

Ես անանկ բան ալ չի յտեմ,
Ամեն բանը թամ կ'ոսղեմ,
Հօրմէս յօրմէս տեսած եմ,
Կաղանգին Սուֆրա կուլեմ:

Այրը

Աման գարը էլլենմէ,
Օրթալընը քեսատ է,
Հիմա տահա վախթը չէ
Հէմ ալ ատոնք պարիթ է.

Կիւնը

Հատէ կնա՛ վայ խելքիդ,
Քա ո՞վ ըսաւ է պարիթ.
Աստար տալուան մեր ատէթ
Պաթա՛լ ընել է մէտէգ:

Այրը

Էյ վազ կէչտիս՝ օսանտըմ,
Եազ տէ կէթիր պագալըմ.
Ազ շօշ պիր շէյ ալայըմ
Էլինտէն գուրթուլայըմ:

Կիւնը

Ինծի նայէ Արտէմիս,
Ըսեմ, գրէ դուն թէմիզ.

1205
39

Ֆնտրին, պատէմ, նուռ, ճէվիզ
Բօրթուգալ ապտիլլէզիզ:

Ա. դ ջ ի կ յ ռ

Կեցիր մայրիկ, շուտ մըսեր,
Չեմ հրնար կոր թէզ գրել.
Առաջ տղոց պարգևներ,
Վերջը գրեմ պտուղներ:

Կ ի ն յ ռ

Կեցիր տաճար քո ազնիկ,
Ետքի ձգե պախշիլիք.
Կաղանդէքներ տրուելիք,
Առաջ գրէ սւտելիք.

Գրէ իւվէզ, մուշմուլա,
Ինձիր, չամիչ, թութ, այվա.
Իյտէ, հիւննապ, չոր խուրմա.
Աճապ տաճար բան մոռցա՞յ:

Ա. յ ռ յ ռ

Քեզի կըսեմ քա կնիկ,
Վարա չի կայ խարձելիք.

Ատտար բանը ալ հերիք
Տաճար մնաց գրելիք:

Կ ի ն յ ռ

Արմուա, խնձոր, մանտօլին,
Անուշը առ լեմոնին.
Չափրան ալ բեր զէրտէին
Քիշնիչ Փըստրի սօլմային:

Ա. յ ռ յ ռ

Ատոնք օլսուն վագ անցիր
Շատ բարայի տուռ բացիր.
Ատ ամենը գրեցիր,
Բարա ունի՞ս, հարցուցիր:

Կ ի ն յ ռ

Չի լիցաւ, տաճար կայ,
Բարան մըներ մաճանա.
Իրեք կլլոխ լաճանա
Չորս տէմէթ ալ բրասա:

Ա յ Ր Ք

Այժմը տըր նէ՛ չարէ ,
Ազ շէ՛յ օյսա՛ տա պարէ .
Թուղթիդ վրայ տահա տեղ
Կայ նէ գրէ չոր բառսեղ:

Կ ի Ա Ք

Քիչ մնաց որ մուսայի ,
Թրապսւղան խուրմասի .
Քէօֆթէ , սուճուխ ճէվիզլի ,
Նայէ շըլլայ հա բիւֆլիւ :

Ա յ Ր Ք

Վուր տետիբսէ էօլտիւրմէ ,
Ինսաֆ ըրէ բիչ մը պէ՛ ,
Քու էրիկդ էսնաֆ է ,
Խըյախ զէնկին մէկը չէ :

Կ ի Ա Ք

Զարար չունի բա աղա ,
Սուղ բաներէն բիչ բիչ առ .

Եկող գացող շատ կըլլայ ,
Պատիկութին մը չըլլայ :

Ա յ Ր Ք

Ալ բան մնաց բի գրես ,
Թուղթը լեցաւ վեց երես .
Բիւշման եղայ ասօր ես
Տունին մէջը նստելէս :

Կ ի Ա Ք

Անուշապուր , թօբ , բէլթէ
Ասոնք մութլախա պէտք է .
Թէքմիլ խարճերն ալ գրէ ,
Արթըն բան մը պէտքը չէ :

Ա յ Ր Ք

Աման կնիկ վազ անցիր ,
Մէրաբնբրս հանեցիր .
Ինչ կայ չկայ գրեցիր ,
Պակաս բան չի թողուցիր :

Բարոյակաւ

Անկողինիդ երկայնքին
Ոտք երկնցուր, անմիտ կին •
Հաւը Սագին նայեր է
Ածած ատեն ճաթեր է :

ՀԱՆՆՈՒԿ ԹԻԼ 2

Չորս ոտք ունի, երկու թեւ,
Վրան կերթամ հեւ ի հեւ .
Թիկունքս տամ կռնակին՝
Հանգչիմ անոր բորիկին :

ԹԻԼ 3

Գարնան կը ծնի,
Ամառը կ'ապրի .
Աշնան կը մեռնի,
Զմեռը կը թաղուի :

ԿԱՂԱՆՂԻ ԳԻՇԵՐԸ

Ամբողջ քաղաքը մեծ ուրախութեան
մէջ է- փողոցները հոս հոն այգիկալի
աղաղակներ կը բարձրանան, շորժուն
խանութպաններու և մեծ ու պզտիկ
տղոց երգերու ձայները կը գոռացնեն
ամբողջ թաղը, հետերնին ունենալով
տեսակ տեսակ նուագներ որ պտտելով
տունէ տուն խանութէ խանութ կերգեն
աւանդական «Այ վասիլիս էրքէթէն»:
Քիչ մը անդին մրգավաճառներու սէր-
կիին առջև լցուած է խուռն բազմու-
թիւն մը . ամենուն ձեռքը խոշոր մէյ
մէկ տպարակներ որք հետզհետէ կը լե-
նան ամեն տեսակ միրգերով :

Ասոնք հսկում գասակարգէն են, որք
ամենէն վերջին օրուան կ'ապառէն ա-
ժան առնելու նպատակաւ և կամ հա-
զիւ մինչև այն օրն կրցած են իրենց
ընտանիքն ու զաւակները ուրախացնե-
լու համար տանելիք պտուղին դրամը
հայթայթել :

Հարուստ դասակարգը ար, էն իր

պատրաստութիւնները շաբաթ առաջ կարգադրած է, հիմա ամեն տեսակ պըտուղներով պատրաստուած և գոյնզգոյն մոմերով զարդարուած ճոխ սեղանի մը շուրջը բոլորուած նստած է հարուստ ընտանիքի մը հայրը, շրջապատուած իւր կնոջմէ և զաւակներէն որք արդէն ընդունած են ըստ կարգին իրենց հօրմէն եղբօրմէն, ամուսինէն ծանրագին նուէրներ :

Այսպէս այս գիշեր ամեն կողմ ամեն տուն ուրախութիւն և ցնծութիւն կը տիրէ փոփոցները լեցուն է երթեւեկողներու երկսեռ բաղմութեամբ. ընդհանրապէս այցելութիւնք են ասոնք. ըստ օրինի կաղանդի առաջին գիշերը պզտիկը պարտական է իր մեծին այցելել և շնորհատրել նոր տարին :

Ահա այս պատճառաւ էր որ Տ. Մարգա իւր ամուսնոյն գլխուն միսը կուտէր շաբաթ մը առաջ կաղանդի պատրաստութիւններ տեսնել, որովհետեւ իրենք, իրենց ծանօթներուն ամենէն մեծերը կը համարուէին (տարիքով) և գիտէր որ առաջին գիշերը իրենց տու-

նը պիտի հաւաքուէին իրենց աղգականներն ու ծանօթները :

Արդէն պատրաստուած էին հիւրընկալել ամեն անոնք որք խոստացած էին նոյն գիշերը զիրենք պատուել :

Տիկին Մարգա իւր տան մէջ գըտնուած ամենէն մեծ սենեակը որ իւր հիւրանոցն էր, մեծ խնամքով զարդարած էր իւր աղջկան Արտէմիսի օգնութեամբ, սենեակին մէկ անկիւնը զետեղուած էր սեղան մը որուն վրայ շարուած էին ամեն տեսակ կաղանդի պըտուղներ, ու զարդարուած էր ատոնցմէ քիչ մը ետևօք անկուած կաղանդի ծառը գոյնզգոյն մօմերով և մանր մունըր նուէրներով որք եկող հիւրերու տղոց համար կանխապէս պատրաստուած էին :

Վերջապէս ամեն կերպով կազմ և պատրաստ կ'սպասէին այցելուներու որք չուշացան :

Տ. Մար. — Դուռն է քա ազդիկ գընա նայէ ով է. էյեր նորէն այվասիլիներենն են, առ սա տասնոցը գուռին քովի բենճիրէն բաց, ուսուլով մը

տուր էրթան. սախըն դուռը չպանաս հա՛, սողրա ալայ մաշտիրոսաց ներս կը լինան .

Արտ. — Շատ, աղէկ մայր, տուր տեսնեմ. (Արտեմիս երբայոյ դուստի քոյի պատահանէն կը նայի.) Օ Հոսիսիմէ հանրմ, գուք էք. դուռը բանալոյ հըրամնեցէք. դուռը առաջ չբանալուս պատճառը այլատիւրները կարծեցինք. հրամանեցէք վեր սալօնը ելլենք. Հըռիփսիմէ իւր մայրը, Շողակաթ խաթուն, ամուսինը Աբիսողամ աղա և իրենց երկու զաւակները Բեբրօն և Ղուկաս զարգարուած սալօնը կը մտնան .

Հոսի. — Բարի իրիկուն ձեզ, չընորհաւորը նոր տարի եւ բարի կազանդ, ամեն տարի բարով հաւնիք .

Մար. — Աստուծոյ պարին սիրելով բարեկամով — երկար բարակ ինչպէս էքնեքու բարի սովորութիւններէն ետքը, դարձեալ դուռը կը զարնուի. Արտեմիս, նայէ սա բենճիրէէն ո՞վ է :

Ատմ. — (Նայելով) Նունիկ հանըմը ի՞նչն միսիւ Ոնորն է .

Մար. — Հայտէ չապուխ դուռը

բաց : Դուռը կը բացուի նոր եկողները վեր կելնեն :

Երկուքը մեկանց. — Բարև ձեզ .

Ամենը. — Աստուծու բարին բարի եկաքի ազմուկ մըն է կը բարձրանայ .

Մար. — Ո՛ւր է, պակաս կայ մեջերնիդ, Համբարձում աղան, Հինդոս հանըմը ո՛ւր են .

Նու. — Հիմա ուր են նէ կուգան, օր. Թէոփիկենց դացին քի մէկտեղ առնեն պիտի, առաջուընէ խօսք էին տուեր .

Մար. — Շատ աղէկ ըրեր են, պարէ Թրֆանտա տուտուն իլէն Ամբակում աղան ալ խելք ընէին տէ պարապար պէրէին, ասանկ գիշերով կուկուկին պէս տունը մինալ, չը նըստէին .

Նուն. — Անոնց ալ միտքը ան էր ամա, նայինք էյոր կան նէ աղէկ չիւն. քիւ մենք առջի օրուընէ ըսինք նէ Ամբակում աղան քիչ մը քէֆ չունի կըսեր կոր Թուրֆանտա տուտուն :

Մար. — Բա ինչո՞ւ, ի՞նչ է էզէր քի, էրիկ չէ առջի օրը տեսայ պան

չունենր Պօղիկոսոս աղային հետ մեկտեղ ասկէ կասնէին կոր:

Նուն. — Քա ճանըմ չիյտ ս ան մարդուն մէկ սահաթը մէկ սահաթին ուղուն չէ, ամեն օր կխկխէ:

Մար. — Ինչ է նէ Ասուած բժշկութիւնը տայ:

— Հա աղէկ միտքս ինկաւ աղծիկ արտեմիս. հայտէ քնա քովի տունը վարդուկ հանքմին ըսէ տէ թող դան:

Արտ. — Մայրիկ քիչ մ'առաջ տղանին Բարթիկը տեսայ ըսի նէ ըսաւ քի այս գիշեր քիչ մը ետևիփ հանքմենց պիտի երթանք ամա շատ չպիտի նստինք ետքէն ալ ձեզի պիտի գանք:

Մար. — Էյ շատ աղէկ, անանկ է նէ հայտէ մէյմէկ բախի պեր տէ խըմենք:

Հուփ. — Աման աղծիկ գահմէթ մընէր:

Շոյ. — Աման չուզէր, կերակուրին վրայէն բախի չուզէր:

Աբիս. — Էյ ճանըմ տուք չէք խըմեր նէ մենք կը խմենք, էօյլէ տէյիլ մի Բոքոս աղա:

Իօք. — Էօյլէ եա քարըլար իչմէկ տէյի էրքէքլեր տէ իչմէսին, ախճիկ սա բախիները լեցուր տուր նայիմ:

Մար. — Աֆերիմ Աբիսողոմ աղա պերանըգ պագենմ, ասոր 7 բախիին օրն է ամենս ալ խմելու ենք:

Ոնօք. — Մենք 7 հատը 17 ըրեր ենք մինչեւ հիմա ամա նորէն կը խըմէնք:

Արտ. — (քերելոյ) Հրամայեցէք:

Ամենքը մէյմէկ գաւաթ առնելով մէկ բերան կենդանութիւն:

Մար. — Անուշանմահութիւն, բարի եկաք:

Հուփ. — Աստուած մեզի պան չըսէ:

Ոնօք. — Ինչո՞ւ. ի՞նչ կընենք կոր քի պան պիտի ըսէ. կէշ պան մը ըրած չունինք ա՛:

Ահա այսպէս մինչեւ առա: օտ Բօքոս աղային տունը լեցուած էր հիւրերով, որք խումբ խումբ ասկէ անկէ խօսակցութիւններով կը զուարճանային. Այս գիշեր քաղաքին ամեն կողմը ամեն տան մէջ ուրախ և զուարթ էին, հիմա թողելով ասոնք իրենց ուրախութեան

եւ զուարճութեան մէջը դառնանք այցելելու ուրիշ տուն մը: Այս տանը բոլորովին հակապատկերը. հոս ալ կար այրի ընտանիք մը որ իւր որբուհիներովը նստած են հողէ կրակարանին բոլորտիւրը զիրենք սառեցնել սպառնացող ցուրտին դէմ կը մաքառէին. ասոնք ոչ թէ կաղանդի պտուղ այլ նոյն իսկ այդ գիշեր իրենց անմենօրեայ ճաշը որ պատառ մը չոր հացի կտոր է չէին կրցած ճարել եւ անօթի ծարաւ մութին մէջը նստած էին. մայրը գիշերը ուշ ատեն փողոցէն ժողուած փայտի կտորներով շինած էր այդ կրակը որ շատոնց արդէն իրենց հրաժեշտի ողջոյնը տուած էր՝ եւ հիմա անօթութիւնը մէկ կողմէն ցուրտը միւս կողմէն զիրենք կը տանջէին. այդ հողէ ցուրտ կըրակարանին շուրջը նստած անմեղ մանկիկները կաղաղակեն «մայրիկ անօթի եմ»: Իսկ դժբաղդ մայրը տղոց վրայ նայելով իր սրտին ցաւէն աչքերէն աղբիւրի պէս թափած արցունքները և հեծկտանքները զանոնք սփսփելու արդելք կըլլային:

Գուրսը փշոջ սաստկաշունչ հովը խարխուլ պատուհաններէն ներս կը սուլէր, տղայք անօթութեան և ցուրտին չդիմանալով թմրած մնացած էին, մայրը զանոնք քնացած կարծելով վեր ցուց յարգէ անկողնին վրայ դրաւ և տանը մէջ գտնուած հին լաթերով ծածկեց վրանին ու ինքն ալ անկիւն մը քաշուած սկսաւ լալ: Այն միջոցին եկեղեցիին զանգակը հնչելով բարեպաշտները աղօթքի կը հրաւիրէր: Յանկարծ թշուառ կիներ սթափելով և գլուխը պատուտած չալ մը առած եկեղեցիին դուռը գնաց նստաւ բարեպաշտ անցորդներէն ոլորմութիւն հայցելու համար:

Եկեղեցիին կը լենար շերմեռանդներու բազմութեամբ. թշուառ կիներ մինչև արշալոյսը ծագելուն հազիւ կըրցած էր իւր զաւակացը համար չոր հացի մը ստակ ճարել: Անմիջապէս տուն վազեց քաշ մը հաց տանելով և տեսաւ որ սենեկին դուռը բաց էր. աճապարանօք դուրս ելած ատեն մուցած էր դուռը գոցելու: Դեռ կը քնանային

իւր անմեղ մանուկները . սակայն չու-
զելով անոնց անդորր քունը խռովել ,
կ'սպասէր արթննալուն , որպէս զի իր
բերած չոր հացովը գոնէ անոնց անօ-
թութիւնը մեղմացնէ . բայց ի զուր ըս-
պասեց անոնց արթննալուն , որովհետեւ
ցրտէն սառած էին :

* * *

Ով ընթերցող , դու ալ յիշէ ք
ուրախութեան և զուարճութեան վայր-
կեաններուդ մէջ այն տնանկ մուրաց-
կանը որ կ'ամչնայ քեզի ձեռք կարկա-
ռել . գնա , փնտռէ և գտիր զայն , ըս-
փութի՛ եթէ տխուր է , ու եթէ կրնաս
ազատէ զինքը այդ անտանելի վիճակէն
որ իրեն մահ կ'սպառնայ :

Լոծումն Հաներակաց

Թիւ 1 Գուճ . Թիւ 2 Թիկնաթոռ
Թիւ 3 Տաքութիւն :

«Ազգային գրադարան»

NL0371225

60.633